Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 119 (10.502). Львів, вівторок 2. червня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Зірвання анґльо-французького союзу.

Можна сумніватись, чи пересічний читач часописів, прочитуючи щоднялові подробиці з дипльоматичної дискусії союзних держав про загальноевропейський гарантійний пакт, здає собі справу в дійсних причин та наслідків нинішної стадії політичних відносин у країнах, що мають рішати про світову рівновагу. Кожної днини можна мати враження, що справа загального миру залежить від сили арґументів одного з тих дипльоматів, що випрацьовують основні пункти міжнародного порозуміння. Така ілюзія залишилась нам у спадщині по Версальськім договорі.

Поверсальська Европа починає щораз частійше голосно повторяти правду, що загальний мир не може бути плодом найбільше талановито списаних умов. Він мусить бути наслідком самих природних умовин співжиття народів. Ось чому чисто теоретична — на перший погляд — справа відповіді Німеччині на її пропозиції ґарантійного пакту, завернула до старої дискусії з доби паризької мирової конференції, про те: як має виглядати карта Европи. „Таймс" у вступній статті з 26-го травня каже ясно, що англійський кабінет, роздумуючи над текстом французької ноти, яку мав би підписати, мусить ще раз перевести дискусію над основними принціпами англійської закордонної політики. Яка невичерпана тема для теорій і розяснювань: у чім лежить інтерес держави!

Останні телеграфічні новини приносять звістку, що англійський кабінет висловився проти можливости підписати французьку ноту до Німеччини. Він не вважає її тексту вдоволяючим засобом для порозуміння з Німеччиною і не годиться на політику мілітарного оперезування Німеччини; одночасно недвозначно каже французькому урядові вибирати між ґарантійним пактом обмеженим до західних кордонів, в якому взяла би участь Англія, або між військовим союзом з Польщею, Бельґією та Чехословаччиною в обороні кордонів своїх союзників.

З цього може початись нова доба англьо-французьких взаємин. А за цим давно приготовлюваний новий уклад сил в Европі. На міжнародній арені почнеться нова вітверта боротьба двох поглядів на вдержання миру. Франція і її союзники боронитимуть словом та ділом недоторканости Версальського трактату; Англія о її прихильники шукатимуть засобів, щоби викорінити причини ненормальности нинішних політичних та економічних відносин в Европі, що мають своє джерело у Версальськім договорі. Англія вважає природним явищем воєнну оборону з боку Німеччини, навіть коли вона стане нападаючою. Французький премієр міністр Пенлєве сказав сміливе та розумне слово у своїй промові в Ґренобли, що завданням нинішньої французької політики є ліквідація старих ілюзій. До таких ілюзій належить також всесильність останнього мирового договору.

Відмова англійського уряду матиме величезний вплив на позицію нинішного французького кабінету і відбере Німеччині, і так уже слабу, охоту статй членом Ліґи Націй, якщо вона не може змінити її кордонів. Полишаючи на боці питання: наскільки справедливим є домагання Німеччини і наскільки оправданим острах Франції перед новою війною, підготовлюваною нишком Німеччиною, сам факт, що по Америці Англія відпекується від ґарантійного пакту, який мав би за основу версальський договір, витворить нову атмосферу непевности в Европі, залякувань війною та самочинних виступів.

Предовга дискусія на тему братерського порозуміння держав кінчиться вказанням двох протилежних шляхів, якими поведуть европейську політику Франція та Англія. Кожна з них поведе власну у пересвідченні, що нею доцільнійше забезпечить мир. Нема сумніву, що шляхів для такого забезпечення може бути завсіди більш як один. Але ясне і те, що коли вони суперечать собі, тоді витворюють атмосферу сприятливу для воєнних конфліктів. Навіть англьо-французький союз не в силі був зробити ладу в Европі. Чи вплив кожної з тих держав зокрема зможе віднині бути сильнійший, коли вони матимуть розвязані руки у закордонній політиці?

Самоврядне багно.

Знищення самоврядування у Сх. Галичині. — Самоволя тзв. правит. комісарів в 2545 громадах. — Безвислідна конференція.

Минуло 10 літ з того часу, як у Сх. Галичині перестало функціонувати громадське й повітове самоврядування. Спершу Австрія зі своєю воєнно-мілітарною владою здезорганізувала громадське самоврядування, а опісля Польща в 1919 р. і пізнійше довела останки самоврядування до повного упадку. Вистане згадати, що в Сх. Галичині замісць виборних війтів і громадчиських рад в 2417 сільських і 128 міських громадах урядують тзв. правительственні комісарі і наказні війти. Очевидно, самоврядна руїна обняла тільки Сх. Галичину, бо в Зах. Галичині переведено вибори до громадських рад в р. 1919 на основі виборчої ординації, зреформованою Польською Ліквідаційною Комісією в Кракові. Що найвище в кількох містах Зах. Галичини урядують правительственні комісарі.

Перед кількома днями мін. внутр. справ Ратайскі скликав нараду з представників польських клюбів, щоби винайти переходовий компроміс, маючи на увазі відсутність самоврядування в 2417 сільських і в 128 міських громадах Сх. Галичини. Одначе міністр не представив від себе ніякого урядового проєкту.

Пос. Поцєль (НПР) заявив, що його партія обстоюватиме рівне воборче право і ніяким чином не допустить до плюральности у громадській виборчій ординації.

Представник ЗЛН. (вшехполяків) зазначив, що польська реакція здає собі справу з того, що в соймі не перейде плюральність, але за те в сенаті не перейде рівне виборче право. Супроти того польська реакція заявляється за дальшим вдержанням істнуючого стану, себ-то за дальшим анархізуванням відносин на „кресах".

Пос. Праґер (ППС) піддержує рівність виборчого права до всіх самоврядних установ та заповідає безоглядну боротьбу польської лівиці за пятиприкметникове виборче право. Вкінці пропонує, щоби до часу ухвалення загальної виборчої ординації до самоврядних установ переведено в Сх. Галичині вибори на основі виборчої ординації, що обовязує в Познанщині.

Пос. Павловскі (ґрупа Бриля) змальовує страшний стан самоврядування в Сх. Галичині.

Пос. Путек („Визволенє") обстоює рівність та зазначує, що польська лівиця безумовно не допустить до плюральности. Вдержання теперішнього стану по думці польської реакції є тільки водою на млин опозиційних ґруп. Пос. Путек піддержує пропозицію пос. Праґера щодо переведення громадських виборів в Галичині на основі виборчої ординації в Познанщині, а одночасно пропонує, щоби також негайно перевести вибори до повітових рад на основі виборчої ординації до соймиків в конґресівці.

Пос. Голєкса (Х. Д). піддержує тільки другу пропозицію.

Пос. Кернік („Пяст") боронить плюральности, а особливо пропорціональности, яка дасть змогу увійти до громадських рад елементам заможнійшим і поважнійшим. Зпеціялю, ця справа його не болить, бо в Зах. Галичині функціонує сяке-таке самоврядування, а крім того там можна кожної хвилі перевести вибори на основі виборчої ординації Польської Ліквідаційної Комісії.

Так скінчилася заініціована мін. Ратайским самоврядна конференція.

Голод.

Бюлетень Краєвого Комітету Допомоги „Голодному Селу".

Ч. 9. травень. 1925 р.

Віче в справі голоду в Яворові.

В Яворові 25. травня 1925 р. відбулось повітове віче, на якому обговорено справу несення помочі голодуючому селянству повіта.

З рамени Краєвого Комітету виголосив реферат ред. М. Струтинський. Про катастрофічне положення яворівського повіту реферував п. Р. Харамбура. Яворівщину крім недороду навістив у мин. році ще й небувалий град. В просто безвихідному положенні отсі села: Залуже (в селі черевуковий тиф), 5 випадків смерти, Щеплоти (голодує 50 родин), Кловиця (голодує 54 родин), Прилбичі (голодує около 50 родин), Чолгиня (на 170 родин 14 не ходить на жебри), Чудомир (незасіяна земля), Буців, Наковечне, Черниців, Семирівка, Старий Яжів, Грушів. На основі заявлень делеґатів з поодиноких сіл перед зібраними на вічу станула картина нужди. Деякі відпоручники не могли явитися на віче, бо не в силі зайти. В Буцеві люди варять зелені колоски пшениці, мішаючи їх з кукурудзяною мукою. Люди випродують все, що тільки під рукою. Двори використовують ситуацію і платять за щоденну роботу по 30 гр. (без харчу). В повіті дуже тяжко за заробітки. Старостство кинуло до деяких сіл трохи бульби, яку розділювали наказні війти, беручи безправні оплати.

Яворівщина потребує негайної і значної помочі.

Віче ухвалило отсі резолюції:

1) Що в цілім повіті є голод і крайня нужда, спричинені невідрадним економічним положенням села, неврожаєм та градобиттям;

2) що українське населення повіту не може найти відповідного заробітку

3) повітове віче Яворівщини звертається до всього українського народу за негайною підмогою в цей тяжкий час, щоби бодай нашу дітвору охоронити від голоду та його тяжких наслідків!

4) одночасно віче Яворівщини взиває українську суспільність по цей бік ріської лінії до самооборони шляхом економічної організації села, закладання Комітетів, громадських шпихлірів;

5) домагається від держави скорої, негайної і конечної допомоги в натурі і в грошах, відписання податків, довгорічного безпроцентового кредиту через українські кооперативні установи, та уділення безробітним праці;

6) просить Українську Парляментарну Репрезентацію передати домагання віча відповідним чинникам і подбати за здійснювання їх.

Сильне враження на присутніх зробив лист Сільського Комітету в Павлокомі, в якому павлокомські громадяне резиґнують з частини допомоги, визначеної для них Краєвим Комітетом, в користь ще більш потрібуючих.

Справно функціонує в Яворові Повітовий Комітет Допомоги під проводом проф. Назаревича.

Українська інтелігенція і школа на Україні.

На цьогорічному IX. Всеукраїнському зїзді Рад присвячено значну увагу українському шкільництву. Харківський офіціоз „Вісти" принесли в свому черговому числі в днь 6. травня передову статтю присвячену цій справі.

Урядова радянська статистика стверджує, що на день 1. січня ц. р. мали українські народні школи всього заледви міліон шістьсотшістьдесятьпять тисяч (1,665.000) дітей шкільного віку, тобто тільки 61 процент усіх дітей. Уряд радянської України видав до того часу на народні школи в часі від 1922—1924 р. 44 міліони карбованців, а місцеві установи видали на ту саму ціль зі своїх фондів 35 міліонів карбованців. Отже загалом видано на школу за три роки 79 міліонів, тобто річно видавано кругло по 26 міліонів.

Згідно з обрахунками Народнього комісаріяту освіти треба би до звичайної суми видатків додати в біжучому році ще 12,600.000 карб. на те, щоби заспокоїти школою оставших поза нею ще 39 процент дітей шкільного віку.

Чи в силі теперішня влада виконати під сучасну пору те велике завдання? Зі статті „Вістей" виходить, що так. Її автор підходить реально до розвязки тої справи. На гроші він не звертає великої уваги, це річ уряду та місцевих установ. Його цікавить инша справа. А то: щоби заспокоїти 39 процент дітей шкільного віку початковою освітою, на те потрібно аж 5 тисяч нових шкільних одиниць (груп). А це вимагає тільки саме, отже аж пять тисяч учительських сил. Деж їх взяти?

Радянські фахові школи, що займаються підготовкою нових педагогів, такої маси учительства достарчити не можуть. А через те радить автор шукати за ними між зредукованим давним учительством, яке опинилося поза школою завдяки політичній „неблагонадійности", переважно завдяки свому національному українському світоглядові. Очевидячки, що автор радить вибирати споміж безробітного учительства тільки тих, які в політичному відношенню „поправилися" і які зможуть вести освітню працю новими методами.

Крім цього радить радянський офіціоз притягнути до освітньої праці українську інтелігенцію „що не еміґрувала за кордон за авантурниками на взразок Петлюри і Шаповала, але і тут трималася, а почасти ще й досі тримається, на позиціях внутрішньої еміґрації".

До тої української інтелігенції звертається радянський офіціоз із такою апострофою: „Робітники й селяне висловили устами голови українського уряду цій інтелігенції гірке розчарування. Звичайна річ, робітниче селянська влада не має найменшого наміру гнітити цих людей; вона чекає, що вони самі нарешті дійдуть до висновку, що не личить ховатися за схолястику (в наші часи!) наукових дослідів, скажім, церковного права за Володимира Святого чи може й пізнійше, що час би вже на ділі пристосувати свою роботу до умов живої дійсности, вливатися в пролетаріятом у його надмірно важкій боротьбі".

Як бачимо, то наведена апострофа до української інтелігенції чи краще до тої її частини, що находиться ще й тепер „на позиціях внутрішньої еміґрації", має наскрізь елєґійний, сентиментальний тон. Радянський офіціоз хоче її „застидати" та тим самим позискати для себе. Це виразні запросини тої інтелігенції до участи в радянській роботі. Очевидячки, що джерела такого сентименталізму у відношенню до української інтелігенції слід дошукуватися тамже, де бере свій початок українізація навіть КП(б)У. Бо хоча та свідома національно-українська інтелігенція і остається „на позиціях внутрішньої еміґрації" то вона все одно, як це ствердив свого часу сам Чубар на сторінках тихже „Вістей", має великий виховуючий вплив на українські маси. Вона будить в них національну свідомість, вона має над ними моральний провід. Позискати її для пануючої партії та системи правління це значить позискати і широкі українські маси, передовсім селянські тому, бо вони вірять своїй інтелігенції та за нею підуть. Ось де джерело і причина такої делікатної пропозиції. А що шкільні робітники мають найбільше безпосередній контакт із народом, через те й пропонується інтелігенції цю царину праці. Якщо інтелігенція стане до співпраці з урядом і партією на цій ділянці, то тим самим погодиться з пануючим режімом а звідси вже недалеко до того, щоби працювати над розбудженням симпатій до уряду і широких українських мас.

В. М.

З концертового руху.

Перед концертом Модеста Менцинського.

У звязку з заповідженим на 1. червня концертом нашого артиста-співака Модеста Менцинського, якого торічні концерти у Львові стрінулися з таким небувалим одушевленням нашої публики, не зайвим буде познайомити читачів бодай вкоротці з голосами німецької преси про світлі успіхи нашого визначного співака в біжучім театральнім сезоні і концертовім, у Кольонії. Музичні справоздання з опер, в яких виступав наш земляк, присвячені здебільша його особі, повні не банальних фраз, але незвичайно річево обосновааних суперлятивних признань. Всі, без винятку, критики представляють Менцинського як зразкового виконавця вагнерівських роль, який завдяки своїм креаціям справді „байратського формату", завдяки чому музичні драми Ваґнера стали в Кольонії такими улюбленими. „Скінчена гра, невичерпана свіжість, еластична податливість і висока культура голосова цього справжнього героїчного тенора — все те зміцнене довголітним театральним досвідом, незвичайно пінним та багатим — складось на те, що найсильніші враження, — які ломлять рамці театральних переживань, а стають для слухача майже реальними переживаннями — все виходять від особи Менцинського". — Одначе не лише як оперовий співак, але і на концертовій естраді тішиться наш артист славою виконавця, якого не легко перевисшити. Чи то поважний текст пісень — чи фантастично-дотепний, всі пісні виходять в інтерпретації Менцинського скінчені, випрацьовані до найменших подробиць, а при тім зберігають так сказатиб імпровізаційну безпосередність враження. Складаються на те не лише „духові прикмети — в мистецький спосіб декламуючий а при тім все „співаючий" стиль, зо і легко підчеркуюча, однак ніколи не „вїзлива" міміка великого виконавця".

Львівський концерт нашого славного земляка дасть нам змогу налюбуватись знова його високим мистецтвом — яким наша музикальна публика від торічного концерту називала якої тісні... свини.

В. Б.

НОВИНКИ.

— Конфіската. Останнє число „Діла" сконфіскувала прокуратура за передову статтю пз. „Нарешті", яку стверджено майже в цілости за вийнятком цитатів з польських газет, за один уступ зі статті пз. „Розпука" і наліпець за чотири уступи з відділу „З судової салі".

— „Оригінальна" ревізія. Сьогодня біля двинайцятої години рану вийшов в льокалю редакції українського радикального тижневика „Громадський Голос" поліційний агент та побажав зробити ревізію за редакційними паперами. Агент прийшов туди вже від „Союзу українських інвалідів" де шукав мабуть за інвалідськими паперами. Пристутні члени редакції „Громадського голосу" пояснили відповідно поліційного гостя та заявили, що в названому льокалю міститься крім редакції ще й секретаріят української радикальної партії та читальня „Просвіта" середмістя. Зовсім зрозуміло, що обі названі установи мають у своїх шафах свої папери, але супроти неприсутности представників обох тих установ ревізії зробити не можна. Пість вдоволився переглядом тільки того, що лежало на редакційних столах, зробив „Генеральний смотр" присутним у редакції особам. Безперечно, що сама ревізія і й ціль дуже оригінальні. Цікаво було би знати, з яким критерієм підходив би такий поліційний малограмотний агент до кожного папер[у], що находиться в редакції, та по чому він класифікував би редакційні та нередакційні письма. Така класифікація загадка для самої дирекції поліції, а її мав би розвязувати малограмотний агент. Гарні методи — нема що казати!

— Пашпортова ідилля. В першій половині квітня н. р. директор Українського Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові проф. Василь Барвінський отримав запрошення від Секретаріяту Інтернаціонального Музичного Конґресу взяти участь у Конґресі дня 15. травня і т. д. у Празі. Дир. В. Барвінський пішов негайно на поліцію, прохаючи продовжити свого старого пашпорту з минулого року. Та йому сказали внести подання на новий пашпорт, отже прилозити: метрику, свідоцтво державної приналежности, вписову луакову картку, свідоцтво кваліфікації, посвідку військових властей і т. д. і т. д. ... усі щасливі громадяне підлягають львівській дирекції поліції, так само й директор Музичного Інституту, широкої слави музик і композитор, В. Барвінський, мусі...

М. Височанський.

Культурні свята.

Сильнійший культурний рух у нашій країні починається з оснуванням Т-ва „Просвіта" у Львові в р. 1868. Значить, минуло 57 літ від покладення основ під доцільну освітну працю. Зразу зосереджена в централі у Львові, починає розкидати своє проміння на увесь край, створюючи то в одному, то в другому місці свій осідок, своє ядро, котре згодом має й само розростися, має вплинути добрим прикладом на сусідні місцевости й змережати увесь край низкою освітніх огнищ.

Тому й не диво, що за поодинокими освітніми установами (філіями й читальнями) начислюємо не тільки кільканацять, але й кільканадесять літ істнування і ведення освітньої праці. На сторінках преси читаємо про двацятьпятьлітні, трицятьлітні, а навіть сороклітні ювілеї читалень і філій. І з кожним місяцем та роком будуть ювілеї ставати частійшими. Тому не завадить присвятити цій справі кілька уваг, щоби цей гарний рух уняти в певні форми, пустити його у відповідне річище і збити з нього як найбільший і найкращий виховний капітал.

Та заки перейдемо до цеї справи, хочу подати короткий опис таких свят у городенському повіті, які я мав змогу сам оглянути.

На передмістю Городенки, яке носить назву Котиківка, істнує читальня від п я д е с я т и літ. Поважний вік, тому і не дивниця, що виділ читальні враз з місцевою філією постановили надати ювілеєві дещо ширший характер повітового освітнього свята. А що в тому самому повіті істнує від сорока літ читальня в селі Тишківцях, тому ухвалено день 16. травня присвятити ювілеєві в Котиківці, а 17. в Тишківцях. Ухваленого пляну не можна було здійснити, бо староство не погодилося на свято 16. травня тому, що тогож дня мав приїхати до Городенки польський епископ. Треба було відбути оба свята 17. травня.

На ювілей читальні в Котиківці запрошено всі повітові читальні, філії в Коломиї і в Снятині, та Гол. Виділ у Львові. Прибули читальні, Гол. виділ делеґував свого голову, на жаль не прибув ніхто зі сусідних філій. А шкода..

І саме свято не відбулося без обмежень. У дозволі на похід з парохіяльної церкви до читальні в Котиківці не дозволено взяти участи кінним бандеріям. А було приготованих біля 1000 коней. Не дозволено грати музиці. А в дозволі щодо співу пісень зазначено, що не вільно співати таких пісень, які могли би обиджувати почування „обивателі другіх народовосці". З огляду на це похід мусів відбутися мовчки, щойно після переходу з міста на передмістя місцевий хор співав пісню „Там, де Дніпро".

Після богослуження, в часі якого виголосив гарну проповідь місцевий парох о. Чубатий, почав уставлятися величавий похід. Не здвиг народа, якого зібралося більше як 5000, не величина походу на просторони яких двох кільометрів, але дисципліна і порядок, справність в уставленню і розвиванню походу мусіли на кождого робити сильне враження. Не в силі виявити це словами. Треба було бачити те все, щоби склонити голову перед вихованою масою, яку зумів удержати в імпонуючому порядку провідник походу М. Бараник враз зі своїми впорядчиками. Це виявилося головно при розміщенню походу перед читальнею і поновному розвиненню походу з під читальні на громадську толоку, де мав відбутися концерт, фестин і людова забава.

Чоло походу творило жіноцтво, по середині походу йшла філія враз з головою централі М. Галущинським і головою філії д-ром Т. Окуневським, а поза ними йшли чоловіки — члени читалень. Заступлені були всі читальні, а Серафинці дали самі 700 учасників. Як сказано, в поході взяло участь 5000 народу, поза походом було ще кілька соток, переважно старших осіб, котрі не могли взяти участи в поході.

Коло години першої в пол. ми найшлися під читальнею в Котиківці. Мальовничо уставлений похід вислухав докладно сцензуровані привітні промови. Першим промовив голова ювілятки, після нього голова Філії д-р Окуневський, котрий подав історію читальні. Перша книга членів, яку мав у своїх руках промовець, може й не догадувалася, що буде предметом свята. Власноручні підписи членів-основників, між ними на першому місці першого голови о. Л. Польового. Видніє там також підпис тодішнього комісаря староства Квятковского. Д-р Окуневський підніс виховний вплив Читальні на місцеве українське населення і на повіт. Згадав імена осіб, котрі поклали свої труди для великої справи, підносячи в першу чергу особу управителя місцевої народньої школи М. Крушельницького. До останніх часів читальня відгукувалася на всі культурні й освітні потреби. Її домівка була й є приміщенням для школи й кооперативи, а її поодинокі члени давали доказ, що розуміють вагу громадянських і національних чеснот.

Останнім промовив голова Матірного Т-ва М. Галущинський. Грімким голосом передав привіт ювілятці і всім тим, котрі війшлися на велике свято. Підніс ріжницю яка заходить між віком людини та віком установи. 50 літ у людини це вже поважний вік, а коли мова про 50 літ праці — то рідко коли й доводиться стрічатися з таким фактом. Установа — чим більше літ має, тим молодша, тим сильніша, тим кріпше запускає коріння. Завдання культурної установи виховувати ідейних відповідальних громадян. У цій праці читальня стоїть осібно: вона одно кільце у великому ланцюху. І коли кожде кільце буде мати правдиве відчуття цього звязку, цього переливання соків, взаїмного піддержування себе всіма матеріяльними і моральними засобами, тоді спільні свідомі змагання мусять вийти на добро культури, добробуту й щастя українського народу.

Похід розвивається далі й переходить дефілюючи перед головою централі і представниками філії. Приходимо на громадський майдан. Тут прегарний мальовничий вид одягів дівочих, жіночих і чоловічих. На одному розі площі естрада, на якій виступає хор і співає „Заповіт". В програмі ріжні забави, між ними відтворення весілля в Серафинцях. Та ми — на жаль — не можемо брати участи, бо ще мусимо їхати до Тишковець, де нас чекає ще друге свято 40-літнього ювілею.

(Докінчення буде.)

ОСТАННІ ВІСТИ.

Збройний напад на поїзд.

Віддія озброєних людей виконав 30. V. два напади. Перший о год. 3·15 над раном на заліз. шляху Седльце-Волковиск. Тут польська поліційна патруля стрінулася з відділом 40 озброєних людей. В сутичці вбитий один польський поліцай, другий рятувався втечею. Тепер як польську поліцію усунули, явився відділ із яких 80 люда. Напали на зал. поїзд між Наревкою і Лідою. Обстрілювали поїзд, але він іще доїхав до ст. Свислоч. Кулі поровбивали шиби й стіни вагонів. Було більше ранених, головно розбиваним склом. Один подорожний тяжко ранений. Убитий постерунковий називається Зайончковскі. Його товариш, Соколовскі ранений тяжко; нападаючі роздягнули його до нага. На місце нападу вислано військо й поліцію. Вістка про напад на поїзд 300 км. від границі, отже майже в середині держави, викликала в польських політ. колах збентеження. Погоня остала без успіху.

Кріза польського уряду.

Кріза польського уряду в звязи з уступленням Тугутя досі не полагоджена. Партії домагаються уступлення мін. Ратайского, а премієр Грабскі старається крізу вльокалізувати лише на становищі голови секції для справ національних меншостей.

Нансен полетить до пів. бігуна.

Нансен заявив журлістам, що задумує уладити воздушну експедицію до нерозслідженних бігунових теренів, головнож до краю Гарріса, між Аляскою й північ. бігуном. Обняв би керовництво експедиції. Вибудували би великий воздухоплав, що міг би легко осідати на землі. Виправа потривала би 14 днів.

припроваджувати ще й двох свідків на ствердження його ідентичности: ані „довуд особісти“ з фотографією, ані минулорічний пашпорт з фотографією, ані всі документи, придбані за 35 літ замешкання у Львові — не мали для поліції без тих двох свідків ніякої переконуючої сили! Зібравши кінець-кінців усі свідоцтва й папері, петентові вдалося дня 29. IV. внести прохання на пашпорт особисто на руки радника дирекції поліції Г. Перевіривши справжню ціль подорожі дир. В. Барвінського, радник поліції написав на його проханню „pilne“ і казав зголоситися через день у референта (комісаря Здановіча?). Але пан комісар закомунікував п. Барвінському нову штуку: в предложених документах не було посвідки від варшавського міністерства внутрішніх справ, що поїздка ч. Барвінського до Праги є „дійсно конечна“. Дня 4-ого травня дир. Барвінський вислав до Варшави до міністерства порученого листа з описом цілої історії та залучив запрошання на конгрес і мандат Музичного Товариства у Львові: Дня 10-го ц. м. урґував відповідь довгою телеграмою з заплаченою відповіддю. По нинішній день відповідь з Варшави таки не надійшла і дирекція поліції пашпорту не видала. Міжнародній Музичний Конгрес вже відбувся — а дир. В. Барвінському таки не судилося брати в ньому участи, а через те й „Діло“ втратило власні кореспонденції з того надзвичайно цікавого конгресу. Інтерпельований у цій справі кілька разів чеський консуль у Львові тільки розводив руками на панувоючі порядки не можучи нічого вдіяти. Про цілий скандал подано до відома Міжнародному музичному товариству й иншим подібним чинникам.

— **Помер визначний англійський журналіст** полковник Чарльз Репінґтон, довголітній військовий референт „Таймс-а“, військовий аташе при амбасадах у Брюселі та Гаї, автор численних книжок та споминів.

— **Від Українського Крайов. Тов-а опіки над інвалідами.** В доповнення вчорашньої новинки повідомляємо, що й тернопільський воєвідський уряд рескриптом Ч. В. Б. 6874|Пр. дозволив на переведення збірки на цілі помочи інвалідам по містах і селах воєвідства в днях 7. і 8. червня н. р. Подаємо до відома переду-сім місцевим комітетам тернопільського воєвідства. — Управа УКТОНІ.

— **Ще про візиту воєводи в Яворові.** На основі докладних інформацій, тріюмфальна подорож львівського воєводи по Яворівщині виглядала ось як: На кілька днів перед приїздом воєводи до Яворова, староство розіслало постерункам поліції інструкції, як громади мають уладити „привитання“. Громади Шкло, Курники, Старицька й Становська Воля мали витати воєводу на границі Яворівського повіту від сторони Львова. Директор дібр Зайсмана в Шклі виставив зїганими пазубками „тріюмфальну браму“ в Шклі, де чекали на воєводу яворівський староста і 4 наказні війти з вище вичислених сіл та о. Горницький, парох Шкла, з оснавленою „орхестрою“. Зовсім не було „людності“ як чваниться „Порання“, а тільки, як надїхав воєвода, орхестра заграла польський гимн, а наказні війти витали хлібом-сіллю і „псяними“ бесідами. Війти й о. Горницький були святочно прибрані і кожний з них говорив як Ціцеро, вивчивши на память промови, які заздалегідь дістали на карточках зі староства. Музикантам дав воєвода 10 золотих „за фатигу“, опісля оглянув купелеве заведення і поїхав до Яворова. Тут також перед староством виставлено тріюмфальну браму з написею: „Witaj“. Всі місцеві державні школи а також приватний семинар СС. Василіянок, богато війська, а ще більше поліції з Яворівщини і зі Львова та цікава видовищ товпа місцевої польонії, витали представника польської держави. Надпрограмовою подією підчас побуту воєводи в Яворові була пожежа, що вибухнула в саме полудне і знищила один мешкальний дім та господарські забудування. На обід до „Sokol-а“ запрошені були м. и. чотири, згадані висше, наказні війти, деякі Українці — державні урядники, місцевий парох і о. Залітач, директор прив. семинаря. СС. Василіянок. З Українців говорив промову війт з Курник — Верхола Павло і дякував „панам, що не погордили хлопською стріхою і сіраком“, а о. Залітач пальнув „політичну“ промову.

✠ Посмертні згадки.

Олександер Сінґалевич старший почтовий урядник в Бережанах помер в 47 р. життя. Покійний свідомий Українець виконував у 1918 році обовязки начальника почти в Рогатині. По упадку нашої держави через цілих 3 роки мусів ждати на приняття до державної служби. Три-літнє веґетування без засобів до життя, без платні в голоді та холоді, підірвало його здоровля. Коли по кількох місяцях польської служби захорів, влада при редукціях службовиків, перенесла його в стан супочинку. Обмежений на емеритальні побори не мав спромоги лічитися і по перебутій тяжкій грудній недузі помер в шпиталі дня 21. п. м., оставляючи жену і троє мал. дітей. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський театр О. Мітиевич.

Городенка. — Саля Нар. Дому.

Понеділок 1.VI. „Майська ніч“.
Вівторок 2.VI. „Вій“.
Середа 3.VI. Послідня вистава: „Дні нашого життя“ (премєра). 1874 22—?

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

КОНКУРС

Виділ Українського Інститута для дівчат в Перемишлі,
вул. Татарська ч 4.
оголошує конкурс на посаду математика до висших кляс гімназії від 1. вересня 1925. Платня виносить 75% державної. Зголошення з долученням дозволу навчання до 1. липня 1925. 2045 1—3

Присилайте передплату!

Високоповажаному Панові Докторові Олександрові Подолинському у Львові, вул. Більчевського ч. 10., складаю ще й отсею дорогою сердечну подяку за умілий ведення мене в моєї недуги, завдяки чому я щасливо привела на світ дитину.
Стефа Лифшіцова
2047 1-1 Площа Унії Берестейської 2.

Звичайні Загальні Збори
Інститута
Руський Народний Дім
в Коломиї

відбудуться **в четвер дня 11. червня 1925 р.** в годині 9-тій перед полуднем у власній салі з таким порядком дня:

1. Отворення.
2. Відчитання і затвердження протоколу з попередних Заг. Зборів.
3. Звіт уступаючого Заряду: а) секретаря, б) господаря, в) касієра.
4. Звіт Контрольної Комісії і уділення звільнення уступаючому Зарядові.
5. Вибір нового Заряду Інститута.
6. Устаlення членської вкладки.
7. Внески і запити.

В разі, колиб **до години 10-ої перед полуднем** не було на салі Зборів приписаного статутом числа членів, зачнуться **в тій годині** Загальні збори з тим самим порядком дня, правосильні без огляду на скількість присутних членів.

Того самого дня відправиться в годині 8-ій рано в парохіяльній церкві

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за померших членів Інститута.

В Коломиї, дня 20. травня 1925.

О. Ругин голова. 2012 2—2 *Лесь Колбуз* секретар.

ТОВАРИСТВО ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР"

Білянс відкриття в золотих з днем 1. січня 1924. року.

СТАН ЧИННИЙ	Зол.	сот.
Касa	2.773	28
Розпорядимі вкладки в кредитових інституціях і щадницях	5.270	46
Власні реальности	272.815	—
Цінні папери по курсі з дня 31. грудня 1923 р.	433	97
Льокація пенсійного резервового фонду	2	74
Льокація фонду доровжн. додатку для емеритальних чинитьб	919	81
Залеглости в аґенціях	8.442	21
Ріжні довжники	16	76
Кавційні ефекти аґентів і инші	2	73
Позички	716	53
	291.393	49

СТАН ДОВЖНИЙ	Зол.	сот.
Фонд резервовий	78.950	99
Спеціяльний фонд на звороти	670	—
Спеціяльна резерва	15.540	—
Резерва на сумнівні належитости	29.139	85
Резерва преміТ з відчисленням участи реасек. Товариств	6.669	90
Резерва на невиплачені шкоди з відчисленням участи реасек. Товариств	41	16
Фонд пенсійний резервовий	120.689	82
Фонд доровжняного додатку для емеритальних чинитьб	675	44
Фонд на ріжницю курсу	430	—
Фонд на орґанізацію огневих сторожей	6.250	—
Фонд безпр. позичок на огнетревале криття дахів	7.790	—
Фонд заосмотрення аґентів	15.880	—
Фонд стипендійний ім. д-ра Кулачковського	1.580	—
Фонд стипендійний для дітей урядників	1.570	—
Фонд стипендійний для дітей аґентів	1.570	—
Довжні сальда рахунків з реасек. Товариствами	3.509	81
Ріжні вірителі	157	90
КавціТ аґентів і инші	2	73
Надвижка з обороту за 1923 р.	577	68
	291.393	49

Львів, 30. падолиста 1924.

Бухгальтер: *І. Мороз.*

ДИРЕКЦІЯ:

Д-р Филип Евин, Інж. Григорій Пежанський, Д-р Степан Федак.

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ:

Микола Мельник, Микола Заячківський, Олекса Гошовський.

Рахунок зисків і страт за 1924 рік.

РОЗХІД	Зол.	сот.	Зол.	сот.
Виплата шкід	67.129	33		
від того: участь реасекураційних Товариств	28.307	53	38.821	80
Видатки на заряд:				
1. Провізія Агентам	69.543	54		
2. Біжучі адміністраційні видатки:	208.668	82		
3. Податки і скарбові належитости	34.105	79		
	312.316	15		
По відчисленню зворотів з реасек. Товар.	110.660	41	201.655	74
Відписи й инші видатки:				
1. Відписи:	3.094	80		
2. Страти на курсі цінних паперів: книгові	5	50		
3. Инші видатки:	54.252	03	57.352	33
Резерва на невиплачені шкоди:			4.206	63
Стан фондів з кінцем 1924 р.:			1,546.416	21
Надвижка річного обороту			43.838	70
			1,892.291	41

ПРИХІД	Зол.	сот.	Зол.	сот.
Перенос фондів з 1923. р.			166.271	10
Резерва на невиплачені шкоди, перенесена з 1923. р.			41	16
Зачислені преміТ з відчисленням сторн	1,596.603	74		
від того: премія реасек. Товариств	562.539	62	1,034.064	12
Дохід з льокаціТ капіталів:			12.080	86
Инші приходи:				
Належитости від поліс	473.958	90		
Зиск на курсі цінних паперів і валют	44.603	35		
За таблички	509	96		
Ріжні	160.781	96	679.854	17
			1,892.291	41

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1924 року.

СТАН ЧИННИЙ	Зол.	сот.
Стан каси з днем 31. грудня 1924. р.	74.711	56
Розпорядимі вкладки в кредит. інституціях і щадницях	83.604	89
Власні реальности	279.255	—
Цінні папери по курсі з дня 31 грудня 1924 р.	49.364	66
Чинні сальда рахунків з реасек. Товариствами	265	85
Залеглости в аґенціях	1,523.762	99
Ріжні довжники	5.000	01
Кавційні ефекти аґентів і инші	2	73
Позички	26.729	03
	2,042.696	72

СТАН ДОВЖНИЙ	Зол.	сот.
Фонд резервовий	230.847	34
Спеціяльний фонд на звороти	2.227	—
Спеціяльна резерва	65.540	—
Резерва на сумнівні належитости	479.139	35
Фонд на ріжницю курсу	44.880	05
Резерва преміТ	820.438	47
Резерва на невиплачені шкоди	4.206	63
Фонд пенсійний резервовий	155.465	11
Фонд на орґанізацію огневих сторожей	16.254	—
Фонд безпроц. поз. на огнетрев. криття дахів	17.796	—
Фонд заосмотрення аґентів	30.591	—
Фонд стипендійний ім. д-ра Кулачковського	6.581	—
Фонд стипендійний для дітей урядників	11.571	—
Фонд стипендійний для дітей аґентів	11.571	—
Довжні сальда рахунків з реасек. Товариствами	293.911	70
Ріжні вірителі	1.855	55
КавціТ аґентів і инші	2	73
Надвижка з річного обороту	43.838	70
	2,042.696	72

Зужиття надвижки після ухвали Загальних Зборів з 21. травня 1925.

Білянсова надвижка за рік 1924 виносить . . . зол. 43.838·70

з того призначено

1. 50% до резервового фонду, во мисли §. 8. л. статута . . зол. 21.919·—
2. 8% до пенсійного фонду по мисли §. 55. уст. 2. статута . зол. 3.507·—
3. на добродійні і загально пожиточні цілі по мисли §. 32. л. статута до розпорядимости Надзираючої Ради . . . . зол. 2.000·—
4. на спеціяльний фонд на звороти по мисли §. 55. уст. 4. решту зол. 16.412·70 разом зол. 43.838·70

Львів, 31. грудня 1924.

Бухгальтер: *І. Мороз.*

ДИРЕКЦІЯ:

Володимир Децикевич, Д-р Стефан Федак, Д-р Володимир Охримович

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ:

Микола Заячківський, Микола Мельник, Олекса Гошовський

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.